Svéd Külügyi Intézet / Utrikespolitiska Instituet / Swedish Institute for International Affairs (UI)

UTRIKESPOLITISKA INSTITUTET

THE SWEDISH INSTITUTE
OF INTERNATIONAL AFFAIRS

A Svéd Külügyi Intézet Svédország egyik legrégebbi és nemzetközi szintéren legnagyobb presztízsnek örvendő külügyi, diplomáciai és biztonságpolitikai agytrösztje. A szervezet 1938-ban hozták létre Stockholmban a nemzetközi kapcsolatok és a diplomácia területéért felelős független közszolgálati információs és kutatóközpontként. Költségvetésének nagyjából 35%-a származik állami támogatásokból, a maradék saját bevételek, illetve külső támogatások formájában kerül az intézethez. Az intézet székhelye a Drottning Kristinas väg 37 száma alatt található, a stockholmi Királyi Műszaki Egyetem szoros szomszédságában. Jelenlegi igazgatója Tomas Ries.

Az UI négy fő célja: (1) színvonalas kutatómunka folytatása, (2) a közvélemény tájékoztatása, beavatása a külpolitikai kérdésekbe, (3) konferenciák és szemináriumok szervezése, (4) egy a nagyközönség számára is hozzáférhető könyvtár működtetése.

Természetesen az intézet információs kötelessége elsősorban a svéd közönséggel szemben áll fenn, azonban kutatási területe az egész világra kiterjed, annak menetében a szervezet szoros együttműködésre törekszik mind a svéd, mind a külföldi kutatóintézetekkel, illetve társadalomtudósokkal.

Az intézetnek nagyjából negyven dolgozója van, melyből 20 fő teljes munkaidős állandó alkalmazott. A magas színtű kutatómunkát egy állandó tagokból, fiatalabb gyakornokokból, továbbá svéd és külföldi vendégkutatókból álló csapat végzi. A kutatások szoros együttműködésben zajlanak a külföldi partnerekkel: egyetemekkel, kutatóintézetekkel, kutatókkal.

Az intézet vitafórumként is fontos szerepet tölt be Svédországban, ahol politikusok, akadémiai emberek és diplomaták találkozhatnak egymással és a nagyközönséggel, és színes programok keretében eszmecserét folytathatnak a nemzetközi kapcsolatok témakörében. Ezek a rendezvények mind nyitottak a nagyközönség számára, többnyire angol nyelven folynak, és rendszeresen találhatók az előadók között rangos nemzetközi szaktekintélyek, politikai vezetők, miniszterek.

A globalizációra és az ezzel járó gyors és mélyreható változásokra rugalmas alkalmazkodóképességgel kíván reagálni az intézet. Ennek fényében két fő területen kíván megnyilvánulni. Először is bővíti a kutatási tevékenység perspektíváit, hogy képes legyen lefedni a bővülő biztonságpolitikai környezet egészét. Ennek első dimenziója, hogy az eddigi tradicionális horizontális vesztfáliai rendszerből (melyben a törésvonal a hatalomért versengő államok között volt), a gondolkodás súlypontját át kell helyezni egy új, vertikális síkra: vagyis a globalizálódó, fejlett világ és a jogfosztott társadalmak közötti törésvonalra. A téma második dimenziója a funkcionális biztonság kérdésköre, beleértve a sebezhető nyugati gazdasági és technológiai infrastruktúrát. A harmadik dimenzió az egyre erősödő gazdasági világválság.

A második mély változást előidéző lépésben az intézetnek erősebb hangsúlyt kell fektetnie a policy-jellegű tervezésre, továbbá ennek érdekében új, alternatív finanszírozási lehetőségek után kell néznie. El kell térni tehát a szerződés-alapú kutatómunka, a konferenciaszervezés és az agytröszt-tevékenységek felé. Azonban ez a folyamat semmiképpen sem történhet az intézet integritásának és függetlenségének kárára.

Az intézet számos színvonalas kiadvánnyal büszkélkedik, tanulmányokkal, monográfiákkal, adattáblákkal, szakfolyóiratokkal, elsősorban svéd, de angol nyelven úgyszintén. Ezek közé tartozik a szervezet éves jelentése, amely évről érve részletesen bemutatja és összefoglalja a szervezet tevékenységeit: nemzetközi konferenciákon való részvétel, saját programok, kutatómunka, publikációk, pénzügyi mérleg, stb.

A Svéd Külügyi Intézet a Svéd Nemzetvédelmi Egyetemmel közösen ad otthont Svédország legnagyobb kül- és biztonságpolitikai szakkönyvtárának, a 2003-ban tragikus merénylet áldozatául esett külügyminiszter, Anna Lindh után elnevezett könyvtárnak. A könyvtár 1240 négyzetméteres alapterületen működik, gyűjteményében mintegy 185.000 könyv található, több mint 440 szakfolyóirat a világ nagy részét lefedve, és számos európai újság. A könyvtár naponta átlagban 379 látogatóval büszkélkedhet, bevételei meghaladják az évi 9 millió koronát (nagyjából 900.000 €), könyvvásárlásra szánt éves költségvetése nagyjából kétmillió koronának felel meg (200.000 €).

A 2007-es naptári évben az intézet több mint 60 szemináriumot, konferenciát, kerekasztal-beszélgetést szervezett számos világpolitikát érintő kulcskérdésben. Így szerepelt a témáik között a közel-keleti helyzet, a legújabb fejlemények Ázsiában és Oroszországban és az amerikai külpolitika.

Ezek közül kiemelkedőnek tekinthető a skandináv térség legnagyobb emberi jogi konferenciájának – a Swedish Forum for Human Rights – megrendezése, amelyben az UI társszervezőként vett részt, és több nagy nívójú nemzetközi konferencia, mint például a Stockholm Conference on Global Foreign and Security Challenges and the European Union, amelyet a Svéd Külügyminisztériummal és a párizsi EU Bizonságpolitikai Tanulmányok Intézetével közösen hoztak létre, Carl Bildt svéd miniszterelnök kezdeményezésére. Ezen a konferencián került sor az Európai Biztonsági Stratégia felülvizsgálatát, kiegészítését célzó folyamat elindítására.

2009-ben az intézet több magas rangú külföldi vezetőt is vendégül látott, egy államelnököt, egy alelnököt, három miniszterelnököt és négy külügyminisztert. Az iráni külügyminiszter, Manouchehr Mottaki beszéde különösen jelentős médiavisszhangot keltett. A jelentősebb külföldi személyiségek között meg kell még említenünk Kemal Dervist, az UNDP igazgatóját, Fejszál Ibn al-Husszein jordán herceget, Keith Richburgh-öt, a *Washington Post* külpolitikai szerkesztőjét, és Inga-Britt Ahleniust, az ENSZ főtitkárhelyettesét. A svéd miniszterelnök, Carl Bildt ugyancsak két ízben is látogatást tett az intézetben.

A kutatómunkát nagyobb részben nemzeti és nemzetközi munkacsoportokban folyik, valamint olyan hálózatokban, mint a TEPSA vagy a PIN, és elsősorban olyan témák köré csoportosul, mint például: nemzetközi szervezetek és tárgyalások, nemzetközi biztonság és konfliktuskezelés, környezetvédelem és emberi jogok. Az intézet kompetenciájába tartozó földrajzi régiók elsősorban az Európai Unió és a tágabb Európa, Oroszország és a FÁK, a balti térség, az Amerikai Egyesült Államok, Japán és Kelet-Ázsia. A Közel-Kelet nem tartozik a tradicionális kutatási területek közé, azonban mindenképpen elindult ez irányban is a kutatómunka.

Az intézet céljai közt hangsúlyos szerepet kapott megbízható, magas színvonalú, és pártatlan információs anyagok, publikációk készítése mind a nagyközönség, mind az akadémiai világ számára. A szervezet anyagai tehát mind megjelennek nyomtatásban, továbbá elérhetők elektronikus formában is a szervezet honlapjáról.

A szervezet teljes költségvetése 40 millió korona (4 millió euró) körül mozog éves szinten. Bevételi szinten ebből nagyjából 10 millió korona az eladási árbevétel, 8 millió korona bevétel a kutatásból, 16 millió korona támogatás a külügyminisztériumtól. Kiadási oldalon nagyjából 22 millió

koronát tesznek ki a személyi kiadások, ezenfelül még 9 millió korona tárgyi kiadásokra megy.

Az intézet szervezeti szempontból négy főosztályra tagolódik: (1) kutatási főosztály, (2) tagsági főosztály, (3) kiadói főosztály és (4) Anna Lindh Könyvtár. A kutatómunka hét témakör szerint oszlik meg, ezek a következők: (1) Európa, (2) globalizáció és biztonság, (3) Közel-Kelet, (4) Észak-Amerika és a transzatlanti kapcsolatok, (5) Észak-kelet Ázsia, (6) Oroszország és a környezete, (7) svéd védelem-, kül- és biztonságpolitika.

A kiadói főosztály hat állandó publikációért felelős (ezek közül 4 kiadvány, és 2 online kiadvány), ezek a *Världspolitikens Dagsfrågor* (aktuális világpolitikai kérdések), *Internationella Studier* (nemzetközi tanulmányok), *Länder i fickformat* (országok zsebkönyve), *Organisationer i fickformat* (szervezetek zsebkönyve), *Epok* (webmagazin), *Landguiden* (online országadatbázis). Ezenkívül 2005-ig az intézet rendszeresen publikált külpolitikai kommentárokat is a legnagyobb svéd napilapokban.

(Galántai László Dávid)

Források:

- Utrikespolitiska Institutet – www.ui.se
- Annual report for 2007, available at: http://www.ui.se/pdf/verksamhetsberattelse_UI_2007.pdf downloaded on March 18th, 2009
- The Anna Lindh Library – www.annalindhbiblioteket.se